

เศรษฐกิจ 2 มหาอำนาจโลกเปลี่ยนไป ... ผู้ส่งออกไทย ต้องเตรียมพร้อม

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

เส้นทางเศรษฐกิจของสองประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก ได้แก่ สหรัฐฯ และจีน ต้องเผชิญสถานการณ์ที่แตกต่างกันอย่างมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยจีนซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจเป็นรองสหรัฐฯ ระบบเศรษฐกิจกลับเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2547-2556 เศรษฐกิจจีนขยายตัวเฉลี่ย 10.2% ต่อปี จากข้อได้เปรียบของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าสหรัฐฯ ประกอบกับจำนวนประชากรที่มากที่สุดในโลกและกำลังซื้อเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด หลังจากรัฐบาลจีนปฏิรูประบบเศรษฐกิจ โดยเปิดรับการการลงทุนจากต่างประเทศ รวมถึงมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก ขณะที่สหรัฐฯ แม้เป็นผู้นำอันดับ 1 ของโลก แต่ต้องเผชิญปัญหาเรื้อรามายในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อาทิ ปัญหาการขาดดุลแฝด (Twin Deficits) ปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ ปัญหาการก่อการร้าย รวมถึงปัญหา Sub-prime ในปี 2551 ที่ลุกลามจนส่งผลให้เกิดวิกฤตการเงินโลกครั้งใหญ่ ล้วนจุดรั้งให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ เข้าสู่ภาวะซบเซามาโดยตลอด ในช่วงปี 2547-2556 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวเฉลี่ยเพียง 1.8% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในปี 2557 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศกลับอยู่ในภาวะที่สลับข้างกัน กล่าวคือการเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจจีน ได้ส่งผลกระทบต่อด้านลบตามมาอย่างมากมาย อาทิ มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ รวมถึงการมุ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยภาคส่งออกมากเกินไป จนส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ รัฐบาลจีนจึงจำเป็นต้องดำเนินนโยบายควบคุมให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้เศรษฐกิจจีนปี 2557 มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเหลือ 7.5% ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ กลับเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอัตราการว่างงานที่ลดเหลือ 6.7% ในเดือนมีนาคม 2557 ทำให้ธนาคารกลางสหรัฐฯ เชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ เริ่มมีแนวโน้มฟื้นตัว จนสามารถปรับลดวงเงินของมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณ (QE) ลงได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หลายท่านอาจมีคำถามว่าสถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลอย่างไรต่อผู้ส่งออกไทย

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้เราสามารถแบ่งผู้ส่งออกเป็น 2 กลุ่มค่อนข้างชัด เนื่องจากโครงสร้างการส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ กับจีน มีความแตกต่างกัน โดยสินค้าส่งออกไปสหรัฐฯ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าสำเร็จรูป อาทิ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ ผลิตภัณฑ์ยาง อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องนุ่งห่ม อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป คาดว่าผู้ส่งออกกลุ่มนี้จะได้รับอานิสงส์โดยตรงจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ล่าสุดมูลค่าส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ เดือนมีนาคม 2557 ขยายตัว 3.6% และคาดว่าจะเริ่มทยอยดีขึ้นหลังจากกำลังซื้อของชาวอเมริกัน รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ กลับสู่ภาวะปกติ ขณะที่สินค้าส่งออกไปจีนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าวัตถุดิบและสินค้าทุน อาทิ ยางพารา มันสำปะหลัง เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ซึ่งผู้ประกอบการจีนนำเข้าสินค้าเหล่านี้ไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าสำเร็จรูป เพื่อจำหน่ายภายในประเทศและส่งออก หากรัฐบาลจีนควบคุมการขยายตัวของเศรษฐกิจจนกระทบต่อการลงทุนและการขยายธุรกิจของผู้ประกอบการจีน มูลค่าส่งออกของไทยไปจีนอาจมีแนวโน้มชะลอลงตัวตาม ล่าสุดมูลค่าส่งออกไปจีนเดือนมีนาคม 2557 หดตัวถึง 11.2% ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวล เนื่องจากจีนเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของไทย มีสัดส่วนถึง 12% ของมูลค่าส่งออกรวมของไทย การหดตัวของส่งออกไปจีน จึงอาจกระทบต่อภาพรวมการส่งออกของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของตลาดสหรัฐฯ ที่มีสัดส่วนต่อการส่งออกมากถึง 10% รวมถึงความแข็งแกร่งของตลาดอาเซียนที่มีสัดส่วนถึง 26% อาจช่วยพยุงให้การส่งออกโดยรวมของไทยในปี 2557 ยังขยายตัวได้

แล้วผู้ส่งออกควรปรับตัวอย่างไร ผู้เขียนขอให้คำแนะนำว่า ผู้ส่งออกที่เน้นส่งออกไปสหรัฐฯ ควรเตรียมความพร้อมทั้งด้านกำลังการผลิต รวมถึงรับมือกับภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น เนื่องจากหลังจากตลาดสหรัฐฯ ฟื้นตัว คู่แข่งสำคัญหลายประเทศย่อมมุ่งทำตลาดเพื่อคว้าโอกาสดังกล่าว อีกทั้งสินค้าส่งออกไปสหรัฐฯ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าสำเร็จรูป ผู้ส่งออกจึงควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับรสนิยมและความต้องการของผู้บริโภค ขณะที่ผู้ส่งออกที่เน้นส่งออกไปจีนก็ไม่ถึงกับต้องตื่นตระหนกจนเกินไป แต่ควรติดตามสถานการณ์ของคู่ค้าอย่างใกล้ชิด รวมถึงเริ่มระมัดระวังคำสั่งซื้อต่างๆ โดยอาจปรับเทอมการชำระเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นอกจากนี้ หากมีคู่ค้ารายใหม่ๆ เข้ามา อาจต้องวิเคราะห์ข้อมูลผู้ซื้ออย่างถี่ถ้วนก่อนตกลงเจรจาการค้าด้วย รวมถึงอาจต้องเริ่มมองหาเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงด้านการส่งออก ในกรณีที่คู่ค้าจีนได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจจนขาดความสามารถในการชำระเงินค่าสินค้า เพื่อที่ว่าผู้ส่งออกจะยังได้รับเงินค่าสินค้าคืน เป็นต้น

Disclaimer : คอลัมน์นี้เผยแพร่เพื่อให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจต่างประเทศ รวมถึงภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย